



Tjänsteskrivelse

Datum

2026-08-12

Vår referens

Therese Herrman
Utvecklingssekreterare
therese.herrman@malmo.se

Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Ersättning vid upplåtelse av mark i samband med elnätsutbyggnad, STK-2026-880 TN-2026-2170

Sammanfattning

Tekniska nämnden har mottagit en remiss från klimat- och näringslivsdepartementet. Förslaget innebär höjt schablonpåslag och höjd ersättning vid elnätsutbyggand. För att möta den utvecklingen krävs omfattande investeringar i elnätet, vilket förutsätter markåtkomst. Nya ledningar kan påverka bland annat jord- och skogsbruk, bostäder, exploateringsmöjligheter och natur. Det skapar intressekonflikter mellan samhällsnytta och enskilda fastighetsägares rättigheter.

Förslaget innebär en höjning av ersättningen till markägare, vilket kan leda till ökad acceptans i samband med elnätsutbyggnaden. Den höjda ersättningen förväntas också påverka de frivilliga markupplåtelseavtalen eftersom ersättningen vid ledningsrätt också fungerar som utgångspunkt för sådana avtal.

Förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslås besluta

- att godkänna förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Promemoria - Ersättning vid upplåtelse av mark i samband med elnätsutbyggnad
- Förslag till yttrande TN260825- Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Ersättning vid upplåtelse av mark i samband med elnätsutbyggnad



- G-Tjänsteskrivelse TN 260825- Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Ersättning vid upplåtelse av mark i samband med elnätsutbyggnad

Beslutsplanering

Tekniska nämnden 2026-08-25

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Tekniska nämnden har mottagit en remiss från klimat- och näringslivsdepartementet gällande ersättning vid upplåtelse av mark vid elnätsutbyggand. Förslaget innebär höjt schablonpåslag och höjd ersättning vid elnätsutbyggnad. Påslaget vid upplåtelse eller inlösen av mark för koncessionspliktiga starkströmsledningar höjs från 25 till 50 procent.

Intrångsersättningen ska som utgångspunkt uppgå till 150 procent av marknadsvärde minskningen (i stället för dagens 125 procent). Vid inlösen ska ersättningen motsvara 150 procent av marknadsvärdet. Förslaget gäller inte alla typer av markintrång, utan är särskilt riktat mot elnätsutbyggnad och koncessionspliktiga starkströmsledningar

Sveriges elbehov väntas öka kraftigt till följd av en ökad elektrifiering av industri, transporter och samhället i stort. För att möta den utvecklingen krävs omfattande investeringar i elnätet, vilket förutsätter markåtkomst. Nya ledningar kan påverka bland annat jord- och skogsbruk, bostäder, exploateringsmöjligheter och natur. Det skapar intressekonflikter mellan samhällsnytta och enskilda fastighetsägares rättigheter.

Markåtkomst sker ofta genom frivilliga markupplåtelseavtal men om parterna inte kommer överens kan nätföretaget ansöka om ledningsrätt hos Lantmäteriet.

Normalt krävs nätkoncession enligt ellagen för att bygga eller använda en starkströmsledning. Koncessionen ger i sig inte rätt att använda annans mark, utan markåtkomst måste lösas genom avtal, förvärv eller ledningsrätt. Ersättningen vid upplåtelse eller inlösen enligt ledningsrätten bestäms enligt ledningsrättslagen som hänvisar till expropriationslagen enligt vilken ersättningen som huvudregel ska motsvara marknadsvärdet eller marknadsvärde minskningen, med ett schablonpåslag om 25 procent. Ledningsrätt innebär att i vissa fall kan mark tas i anspråk även utan fastighetsägarens samtycke. Det är ett ingrepp i äganderätten och aktualiserar egendomsskyddet i regeringsformen. Bestämmelsen innebär att tvångsvisa förfoganden över egendom endast får ske för att tillgodose angelägna allmänna intressen och den som drabbas har rätt till ersättning enligt lag.



Förslaget innebär en höjning av ersättningen till markägare vilket kan leda till ökad acceptans i samband med elnätsutbyggnaden. Den höjda ersättningen förväntas också påverka de frivilliga markupplåtelseavtalen eftersom ersättningen vid ledningsrätt också fungerar som utgångspunkt för sådana avtal. Tidig dialog med markägare, tydliga avtalsvillkor och underlag för till exempel ledningssträckning och påverkan på befintlig markanvändning är viktigt för att kunna undvika processer som tar tid.

Ansvariga

Åsa Andersson Enhetschef
Maria Hultin Avdelningschef
Tobias Nilsson Direktör